

SVM2004038 Brænderigården, Skælskør bygrunde 152b, Skælskør sogn Stednr. 040413- KUAS j.nr FOR 2003-2123-0393.

Beretning for prøvegravning af nyere tids gruber og fundamenter udført af Thor Grumløse og Kirsten Christensen den 31/8 og 2/9 2004

Indholdsfortegnelse	
Abstract.....	1
Undersøgelsens forhistorie	2
Administrative data.....	2
Øvrige data	2
Topografi, terræn og undergrund.....	2
Målesystem.....	3
Horisontalt	3
Vertikalt.....	3
Udgravningsmetode.....	3
Undersøgelsens resultater	3
Fremtidigt arbejde.....	4
Anlægsliste	5
Fundliste	5
Fotoliste	5
Liste over måledata.....	6

Abstract

Prøvegravning af byggerund nær det middelalderlige Skælskør gav affaldsgruber dateret til 17-1800-tallet ud fra fund af stjertpoter og fundamenter af en nedreven gård.

Undersøgelsens forhistorie

Prøvegravning i forbindelse med udstykning af byggegrund, jf. Skælskør kommunes lokalplan 130 Brænderigården – centerområde ved Jernbanevej. Den berørte byggegrund ligger i det centrale Skælskør nær den formodede sydøstlige afgrænsning af middelalderbyen med kloster og kirkegård. Denne beretning dækker forundersøgelsen.

Administrative data

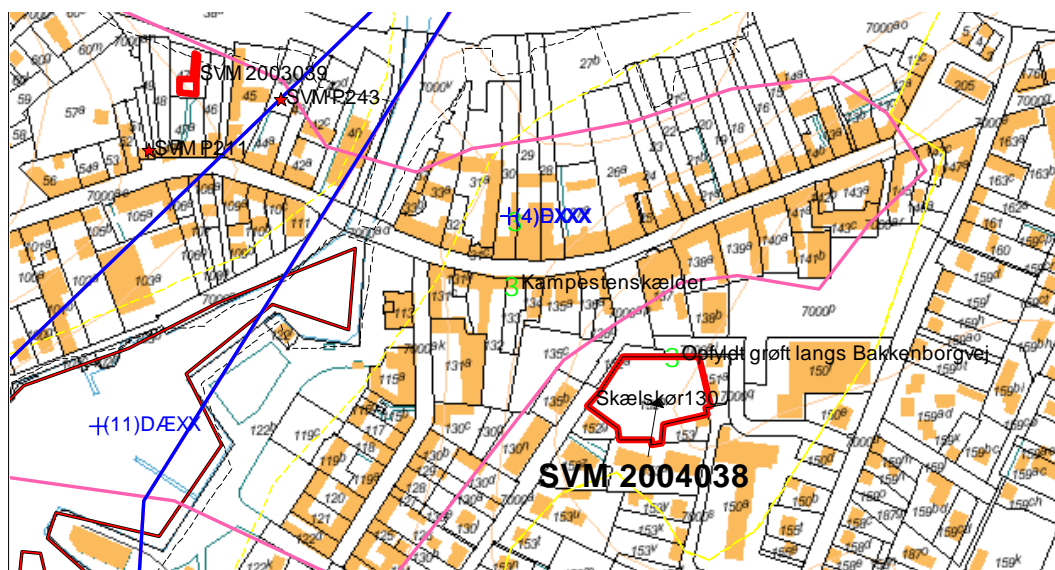
Forundersøgelsen er ifølge Museumslovens § 26 betalt af Danton, Åderupvej 4-6, 4700 Næstved, som er byherre. Undersøgelsen er gennemført af Sydvestsjælland Museum, hvor originaldokumentation og genstandsmateriale er arkiveret.

Dato	Hændelsesforløb
21. juli 2004	Telefonisk anmodet om udtalelse jf. museumslovens §25. Bekræftiget pr. fax. Lars Bo Christensen
22. juli 2004	Mail til postfor@kuas.dk med budgetudkast til godkendelse samt fundanmeldelse og kort/HHS
5. august 2004	Tlf. rykket Kuas for godkendelse,
6. august 2004	Faxet godkendt budget på 42.166 og godkendelsesskrivelse til rekvirent (55 77 29 22) /KC
16. august 2004	Telefonisk kontakt fra Lars Bo Christensen, Danton, Næstved. Ønsker forundersøgelsen. Uge 35/36 lovet. Evt. koordinering med landmåler til afsætning af bygning m.v. /HHS - lovet mail med bekr.
16. august 2004	Mail med ønske om undersøgelse modtaget via kontor@vestmuseum.dk svar til lbc@danton.dk
31. august 2004	Start på udgravning ved Thor Grumløse og KC
2. september 2004	Undersøgelse afsluttet

Øvrige data

Prøvegravningen blev gennemført i dagene 31/8 og 2/9 2004 med deltagelse af stud. mag Thor Grumløse med arkæolog Kirsten Christensen som daglig leder. Søgegrøfterne blev gravet med en stor minigraver på bånd med en 1,6 m bred plan rabatskovl ført af Sune Pedersen fra Baunehøj Smedje, Baunehøjvej 4, 4242 Boeslunde. Vejret var solskin, fugtigt uden vind og mange myg.

Topografi, terræn og undergrund

SVM2004038: undersøgelsesområdets beliggenhed (rødt), middelalderbyens formodede udstrækning (lyserød)

Den berørte grund ligger øst for gennemløbet mellem Skælskør Nor og Inderfjorden på den vestvendt skråning omkring 9 m o DNN. Terrænet falder mod syd mod Inderfjorden. Undergrunden består af fedt gult undergrundsler. Muldlaget er af varierende tykkelse fra 35 til 70 cm. Undersøgelsesområdet ligger i udkanten af middelalderbyen Skælskør med Karmelitterkloster og kirkegård. Derfor er der indenfor området mulighed for en fysisk markering af middelalderbyens afgrænsning. Ifølge de skriftlige kilder har der muligvis været endnu et kloster i byen og lige syd for byggegrunden ligger Marie Kirkegårdsvej, som kan henvise til dette mulige kloster.

Målesystem

Horisontalt

Der er ikke udlagt et sammenhængende målesystem for hele undersøgelsesområdet. I stedet er hver søgegrøft tegnet ind i forhold til et udspændt stålmålebånd og et punkt i hver ende af målebåndet er markeret og senere målt ind af landmåler med GPS i System34 Sjælland.

Vertikalt

Landmåleren målte alle tre koordinater på målepunkterne og det er den eneste nivellering der er foretaget.

Udgravningsmetode

Med gravemaskine afrømmedes til top af undergrund i 5 søgegrøfter fordelt over byggegrunden. De fremkomne anlæg blev med det samme streget op med skovl eller ske. Efter udlægning af målelinier blev hver søgegrøft indtegnet i målestoksforholdet 1:100. udvalgte området blev digitalfotograferet. For at få daterende fund blev alle anlæg snittet med skovl/spade og profilen renset op inden anlægget blev beskrevet mht funktion, fyld, dybde og evt fund. Daterende oldsager (skår, flintredskaber) blev samlet ind, mens dyreknogler blev kasseret med det samme.

Undersøgelsens resultater

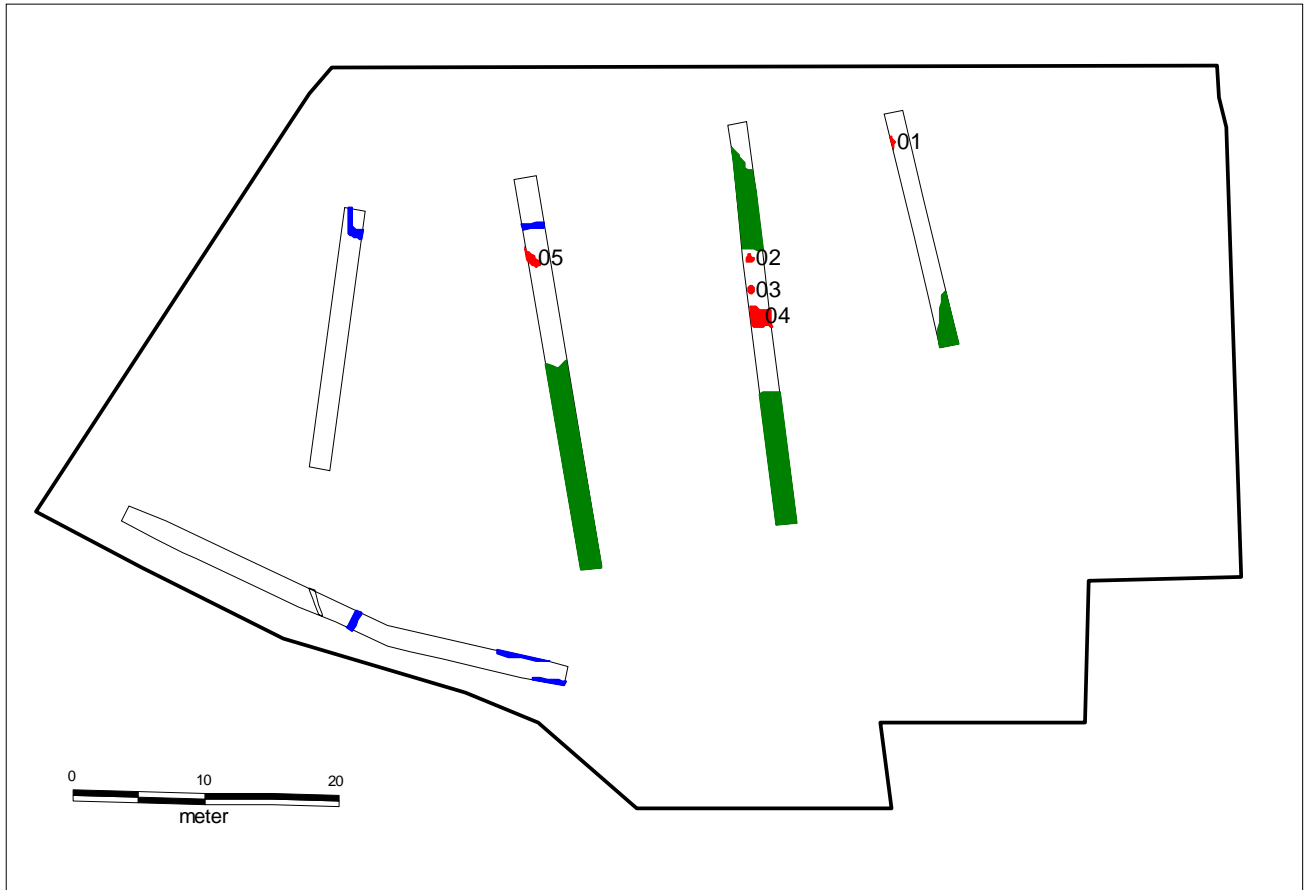
Der er undersøgt ca 200 kvm af den 3120 kvm store grund. Der fandtes 5 anlæg som dateres til nyere tid, 17-1800-årene, da der fandtes skår af indvendigt glaserede stjertpotter. Derudover fandtes rester af fundamenter formodentlig fra den avlsgård, som har hørt til Brænderigården. På en stor del af området er desuden nedgravet meget moderne affald, idet der var stumper af kabler imellem.

2004038D004 Ifølge J. Lyshjelm er denne kampestensmur en rest af Brænderigårdens stald.

Der blev ikke fundet spor efter et mulige andet kloster i byen, og den teori må sammen med andre undersøgelser i byen, anses for at forkert.

Der opsamledes 2 skiveskrabere af flint ved muldafrømningen og de har ikke relation de øvrige anlæg, men må anses for at være tilfældigt tabt i oldtiden.

SVM2004038: undersøgelsens resultat: Nyere Tids anlæg (rød), fundamenter af Brænderigården (blå), recente forstyrrelser (grøn).

Fremtidigt arbejde

Det vurderes, at byggegrunden ligger udenfor middelalderbyen Skælskør og at der ikke er grundlag for yderligere undersøgelser i området.

Ved undersøgelsens afslutning fik undertegnede oplyst, at der langs Bakkenborgvej skal være set en opfyldt grøft, som kan markere afgrænsningen af middelalderbyen og den berørte grund ligger derfor udenfor middelalderbyen.

Sydvestsjælland Museum 14. oktober 2004

Kirsten Christensen
museumsinspektør, arkæolog

Anlægsliste

Anlæg	Type	Snit	Bemærkning	Fund	T
01	Grube	Ø-V, norddel bortgravet	8 cm dyb, jævnt afrundet bund og sider. Brungråt letsandet humus		T1
02	Grube	N-S, set mod vest	20 cm dyb, skrå sider, plan bund. Mørkbrungråt leret humus med trækulsnister og teglstumper		T1
03	Stenspor	N-S, set mod vest	3 cm dyb, jævnt skrånende sider, plan bund. Brungråt leret humus		T1
04	Grube.	30 cm bred grøft langs vestsiden af grøft 2	16 cm dyb, jævnt afrundet bund og sider. Gråbrunt leret humus med lidt trækulnister, teglbrokker, tagtegl,	x1: 1 stjertpotteben og 1 sideskår, (Dyreknogler kassseret)	T1
05	Grube	30 cm bred N-S grøft igennem	8 cm dyb, jævnt afrundet bund og sider. Gråbrunt leret humus		T1

Fundliste

x-nr.	anlæg	genstand	beskrivelse
x-1	A4	Skår	1 stjertpotteben og 1 sideskår,)
x-2	Løsfund	Flint	2 skiveskrabere

Tegningsliste

T-nr.	Type	Skala	Initialer
T1	Plantegning af søgegrøfterne	1:100	TG

Fotoliste

Optagelse Nr	Tekst	Dato	Fotograf
2004038D001	Undersøgelsesområdet set fra øst	30-08-2004	TG
2004038D002	Undersøgelsesområdet set fra nordøst	30-08-2004	TG
2004038D003	Dantons skilt	30-08-2004	TG
2004038D004	Rest af staldmur til Brænderigården, set fra nord	02-09-2004	KC
2004038D005	Vindfløj på smedjen, set fra nord	02-09-2004	KC
2004038D006	Udsigt til kirken fra undersøgelsesområde, set fra øst	02-09-2004	KC
2004038D007	Udsigt til kirken fra undersøgelsesområde, set fra øst	02-09-2004	KC
2004038D008	Undersøgelsesområdet set fra vest	02-09-2004	KC
2004038D009	Undersøgelsesområdet set fra vest	02-09-2004	KC
2004038D010	Undersøgelsesområdet set fra vest	02-09-2004	KC

Liste over måledata

Pkt	X	y	Z	kode	MI_X	MI_Y
P1	91616.33	151514.92	9.286	65	-151514.9	91616.34
P2	91598.84	151510.73	9.741	65	-151510.71	91598.84
P4	91585.5	151522.99	9.552	65	-151522.99	91585.5
P3	91615.54	151526.66	8.756	65	-151526.64	91615.53
P5	91611.49	151542.57	8.732	65	-151542.57	91611.49
P6	91582.21	151537.61	8.932	65	-151537.62	91582.21
P8	91589.64	151557.93	8.587	65	-151557.92	91589.65
P7	91609.08	151555.33	8.456	65	-151555.33	91609.08
P9	91586.26	151572.63	8.159	65	-151572.65	91586.25
P10	91577.06	151552.63	8.559	65	-151552.63	91577.06
P11	91574.06	151539.48	8.868	65	-151539.49	91574.06
h01	0	0	0	0	-151512.98	91616.79
h02	0	0	0	0	-151508.79	91599.3
h03	0	0	0	0	-151524.67	91615.77
h04	0	0	0	0	-151521.01	91585.74
h05	0	0	0	0	-151540.6	91611.81
h06	0	0	0	0	-151535.64	91582.53
h07	0	0	0	0	-151553.35	91608.81
h08	0	0	0	0	-151555.95	91589.39
h09	0	0	0	0	-151571.83	91588.05
h10a	0	0	0	0	-151551.81	91578.86
h10b	0	0	0	0	-151552.2	91578.99
h11	0	0	0	0	-151539.06	91575.99